

Chương 5

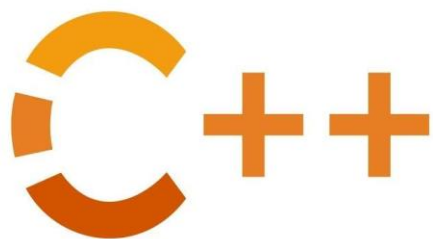
PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP, PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

1. TS. Nguyễn Tấn Trần Minh Khang
2. ThS. Võ Duy Nguyên
3. ThS. Nguyễn Hoàng Ngân
4. Hồ Thái Ngọc – Source code.

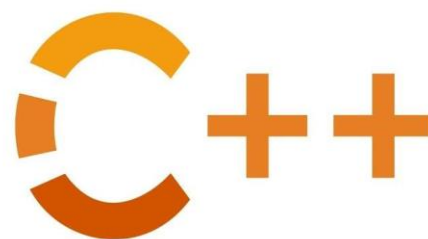
1. MỤC TIÊU

1. MỤC TIÊU

- Hiểu được phương thức thiết lập (**constructors**) là gì?
- Hiểu được phương thức phá hủy (**destructor**) là gì?

Constructors

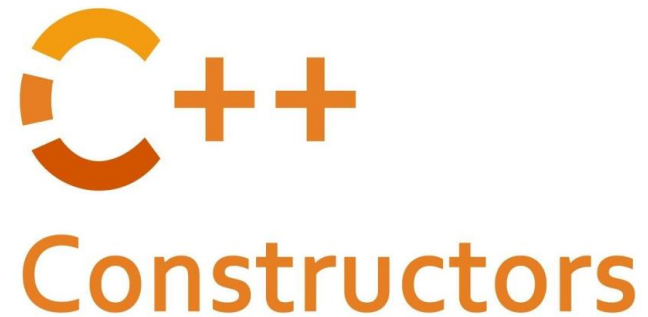
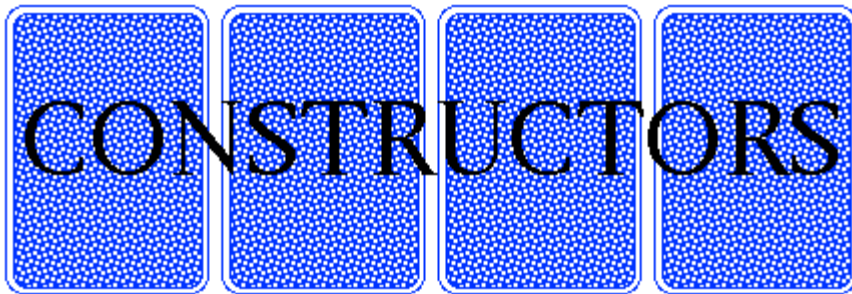
Destructors

Constructors

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- **Mục tiêu:** các *phương thức thiết lập* (*constructors*) của một *lớp đối tượng* (*class*) có nhiệm vụ thiết lập thông tin ban đầu cho các đối tượng thuộc về lớp ngay khi đối tượng được khai báo.

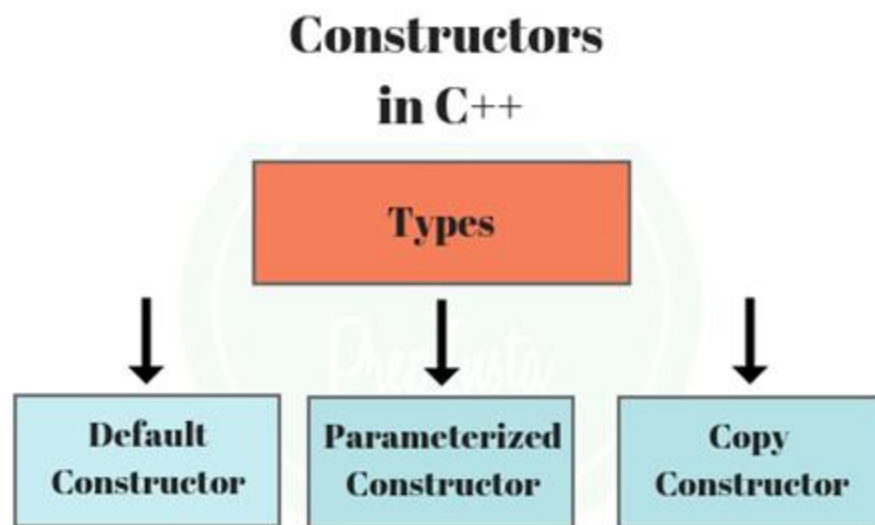

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Các đặc điểm của phương thức thiết lập (constructors):
  - + Tên phương thức thiết lập trùng với tên lớp.
  - + Không có giá trị trả về.
  - + Được tự động gọi thực hiện ngay khi đối tượng được khai báo.
  - + Có thể có nhiều phương thức thiết lập trong 1 lớp.
  - + Trong một quá trình sống của đối tượng thì chỉ có 1 lần duy nhất một phương thức thiết lập được gọi thực hiện mà thôi đó là khi đối tượng ra đời.
  - + Các phương thức thiết lập của lớp thuộc nhóm các phương thức khởi tạo.

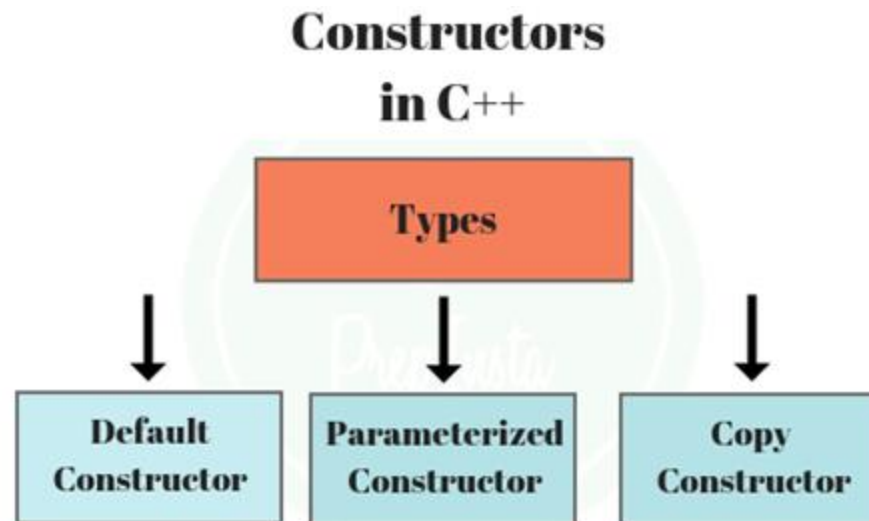
2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- **Phân loại phương thức thiết lập:** Ta có thể chia các phương thức thiết lập của một lớp thành 3 nhóm như sau:
  - + Phương thức thiết lập mặc định (*default constructor*).
  - + Phương thức thiết lập sao chép (*copy constructor*).
  - + Phương thức thiết lập nhận tham số đầu vào (*user define constructor – parameterized constructors*).

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Phương thức thiết lập mặc định (*default constructor*) là: phương thức thiết lập các thông tin ban đầu cho đối tượng thuộc về lớp bằng những giá trị mặc định (do người lập trình quyết định).

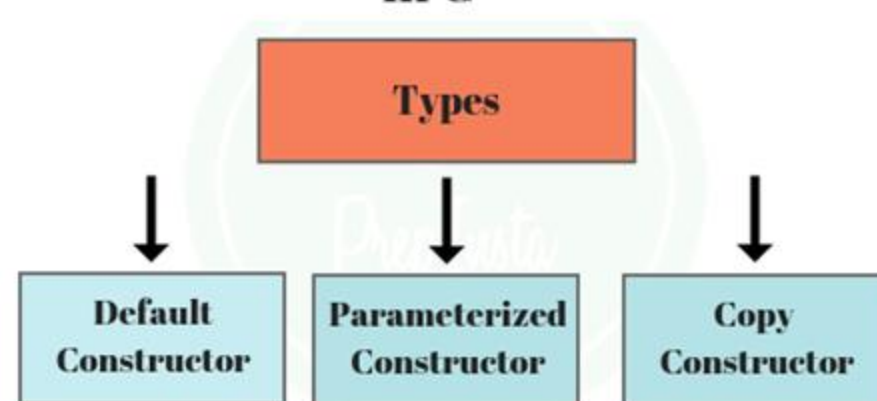

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

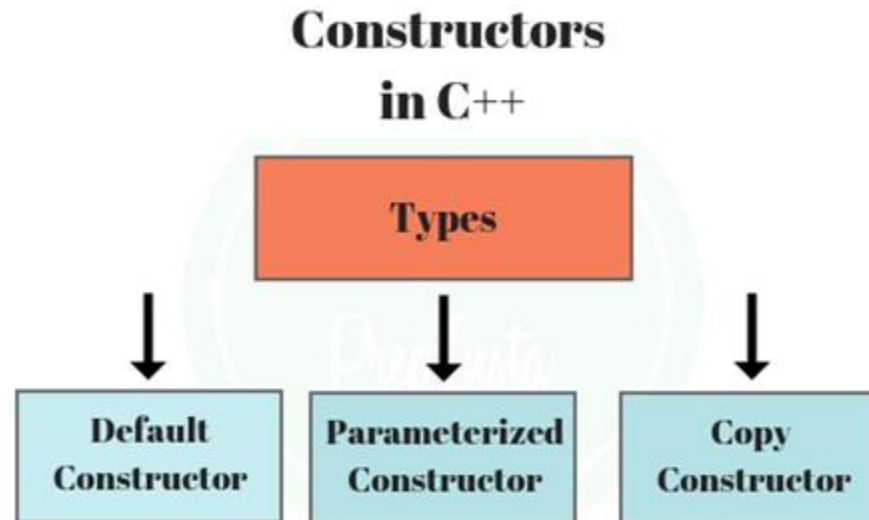
- Phương thức thiết lập sao chép (*copy constructor*) là: phương thức thiết lập nhận tham số đầu vào là *một đối tượng cùng thuộc về lớp*.
  - + Các thông tin ban đầu của đối tượng sẽ hoàn toàn giống thông tin của đối tượng tham số đầu vào.
  - + Ngoài ra, người ta còn nói phương thức thiết lập sao chép được sử dụng để tạo ra đối tượng mới giống hoàn toàn đối tượng đã có sẵn.

Constructors in C++

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Phương thức thiết lập nhận tham số đầu vào là (*user define constructor – parameterized constructors*): những phương thức thiết lập ko phải là phương thức thiết lập mặc định và phương thức thiết lập sao chép.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.
- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        CPhanSo();
18.        CPhanSo(int, int);
19.        CPhanSo(const CPhanSo&);
20.};


```

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.
- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        CPhanSo();
18.        CPhanSo(int, int);
19.        CPhanSo(const CPhanSo&);
20.};
    
```


Phương thức thiết
lập mặc định

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.
- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        CPhanSo();
18.        CPhanSo(int, int);
19.        CPhanSo(const CPhanSo&);
20.};
    
```


Phương thức thiết
lập sao chép

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.
- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        CPhanSo();
18.        CPhanSo(int, int);
19.        CPhanSo(const CPhanSo&);
20.};
    
```


Phương thức thiết lập khi biết đầy đủ thông tin

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.
- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        CPhanSo();
18.        CPhanSo(int, int);
19.        CPhanSo(const CPhanSo&);
20.};
    
```


Tên phương thức
thiết lập trùng với
tên lớp.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.
- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        CPhanSo();
18.        CPhanSo(int, int);
19.        CPhanSo(const CPhanSo&);
20.};

```


Không có giá trị
trả về.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.

- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        CPhanSo();
18.        CPhanSo(int, int);
19.        CPhanSo(const CPhanSo&);
20.};
    
```

Có thể có
nhiều phương
thức thiết lập
trong 1 lớp.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.

- Khai báo lớp.

```

11. class CPhanSo
12. {
13.     private:
14.         int tu;
15.         int mau;
16.     public:
17.         CPhanSo();
18.         CPhanSo(int, int);
19.         CPhanSo(const CPhanSo&);
20. };
    
```

Các phương thức thiết lập của lớp thuộc nhóm các phương thức khởi tạo.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Các đặc điểm của phương thức thiết lập (constructors):
  - + Tên phương thức thiết lập trùng với tên lớp.
  - + Không có giá trị trả về.
  - + Được tự động gọi thực hiện ngay khi đối tượng được khai báo.
  - + Có thể có nhiều phương thức thiết lập trong 1 lớp.
  - + Trong một quá trình sống của đối tượng thì chỉ có 1 lần duy nhất một phương thức thiết lập được gọi thực hiện mà thôi đó là khi đối tượng ra đời.
  - + Các phương thức thiết lập của lớp thuộc nhóm các phương thức khởi tạo.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng CPhanSo.
- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        CPhanSo();
18.        CPhanSo(int, int);
19.        CPhanSo(const CPhanSo&);
20.};

```

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Định nghĩa phương thức thiết lập mặc định.
- Phương thức thiết lập mặc định (*default constructor*) là: phương thức thiết lập các thông tin ban đầu cho đối tượng thuộc về lớp bằng những giá trị mặc định (do người lập trình quyết định).

```
11.CPhanSo::CPhanSo()
```

```
12.{
```

```
13.    tu = 0;
```

```
14.    mau = 1;
```

```
15.}
```

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Định nghĩa phương thức thiết lập sao chép.
- Phương thức thiết lập sao chép (*copy constructor*) là: phương thức thiết lập nhận tham số đầu vào là *một đối tượng cùng thuộc về lớp*.

```
11.CPhanSo::CPhanSo(const CPhanSo&x)
```

```
12.{
```

```
13.    |    tu = x.tu;
```

```
14.    |    mau = x.mau;
```

```
15.}
```

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Định nghĩa phương thức thiết lập khi biết đầy đủ thông tin.

```

11.CPhanSo::CPhanSo(int t,int m)
12.{
13.    |    tu = t;
14.    |    mau = m;
15.}
    
```

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- **Hướng dẫn sử dụng 01:** Hãy xem xét đoạn chương trình sau và cho biết có bao nhiêu phương thức gọi thực hiện:
  - 11.....
  - 12.CPhanSo a;
  - 13.a.Nhap();
  - 14.a.Xuat();
- Trả lời: Có   phương thức được gọi thực hiện.
  - + Đối tượng a gọi thực hiện phương thức....
  - + Đối tượng a gọi thực hiện phương thức nhập.
  - + Đối tượng a gọi thực hiện phương thức xuất.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Các đặc điểm của phương thức thiết lập (constructors):
  - + Tên phương thức thiết lập trùng với tên lớp.
  - + Không có giá trị trả về.
  - + Được tự động gọi thực hiện ngay khi đối tượng được khai báo.
  - + Có thể có nhiều phương thức thiết lập trong 1 lớp.
  - + Trong một quá trình sống của đối tượng thì chỉ có 1 lần duy nhất một phương thức thiết lập được gọi thực hiện mà thôi đó là khi đối tượng ra đời.
  - + Các phương thức thiết lập của lớp thuộc nhóm các phương thức khởi tạo.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

– **Hướng dẫn sử dụng 02:**

Hãy xem xét đoạn chương trình sau và cho biết có bao nhiêu phương thức gọi thực hiện:

```
1. CPhanSo a;  
2. CPhanSo b(1, 2);  
3. a.Nhap();  
4. b.Xuat();  
5. CPhanSo c(a);  
6. c.Xuat();
```

– Trả lời: Có   phương thức được gọi thực hiện.

- + Phương thức....
- + Phương thức....
- + Phương thức....
- + Phương thức....
- + Phương thức....
- + Phương thức....

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Ý nghĩa việc sử dụng phương thức thiết lập:
  - + Khởi tạo giá trị ban đầu cho các đối tượng thuộc về lớp ngay khi các đối tượng được khai báo.
  - + Ép kiểu từ đối tượng này sang đối tượng khác.

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

— **Áp dụng:** Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản cho lớp đối tượng ngày.

— Khai báo lớp.

```

11.class CNgay
12.{
13.    private:
14.        int ng;
15.        int th;
16.        int nm;
17.    public:
18.        CNgay();
19.        CNgay(const CNgay &);
20.        CNgay(int,int,int);
21.};
    
```

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

— Định nghĩa phương thức thiết lập mặc định.

```
11.CNgay::CNgay()
```

```
12.{
```

```
13.    |    ng = 1;
```

```
14.    |    th = 1;
```

```
15.    |    nm = 1;
```

```
16.}
```

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

— Định nghĩa phương thức thiết lập sao chép.

```
11. CNgay::CNgay(const CNgay&x)
```

```
12. {
```

```
13.     |   ng = x.ng;
```

```
14.     |   th = x.th;
```

```
15.     |   nm = x.nm;
```

```
16. }
```

2. PHƯƠNG THỨC THIẾT LẬP

- Định nghĩa phương thức thiết lập khi biết đầy đủ thông tin.

```

11. CNgay::CNgay(int ngng, int thth, int nmnm)
12. {
13.     ng = ngng;
14.     th = thth;
15.     nm = nmnm;
16. }
    
```

Destructor

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- **Mục tiêu:** Phương thức phá hủy (*destructor*) của một lớp có nhiệm vụ dọn dẹp “*xác chết*” của đối tượng khi đối tượng “*đi bán muối*”. Nói một cách khác, phương thức phá hủy có nhiệm vụ thu hồi lại tất cả các tài nguyên đã cấp phát cho đối tượng khi đối tượng hết *phạm vi hoạt động* (scope)

Destructors

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- Đặc điểm của phương thức phá hủy:
  - + Tên phương thức trùng với tên lớp nhưng có dấu ngã ở đằng trước.
  - + Không có giá trị trả về.
  - + Không có tham số đầu vào.
  - + Được tự động gọi thực hiện khi đối tượng hết phạm vi sử dụng.
  - + ...

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

— Đặc điểm của phương thức phá hủy:

+ ...

+ Phương thức phá hủy thuộc nhóm các phương thức xử lý.

+ Có và chỉ có duy nhất một phương thức phá hủy trong 1 lớp mà thôi.

+ Trong một quá trình sống của đối tượng có và chỉ có một lần phương thức phá hủy được gọi thực hiện mà thôi.

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

— Đặc điểm của phương thức phá hủy:

- + Tên phương thức trùng với tên lớp nhưng có dấu ngã ở đằng trước.
- + Không có giá trị trả về.
- + Không có tham số đầu vào.
- + Được tự động gọi thực hiện khi đối tượng hết phạm vi sử dụng.
- + Phương thức phá hủy thuộc nhóm các phương thức xử lý.
- + Có và chỉ có duy nhất một phương thức phá hủy trong 1 lớp mà thôi.
- + Trong một quá trình sống của đối tượng có và chỉ có một lần phương thức phá hủy được gọi thực hiện mà thôi.

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa phương thức phá hủy cho lớp đối tượng CPhanSo.

- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        // Nhóm phương thức xử lý
18.        ~CPhanSo ();
19.} ;
    
```

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa phương thức phá hủy cho lớp đối tượng CPhanSo.

- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        // Nhóm phương thức và biến
18.        ~CPhanSo ();
19.} ;
    
```

Tên phương thức
trùng với tên lớp
nhưng có dấu ngã ở
đằng trước.

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa phương thức phá hủy cho lớp đối tượng CPhanSo.

- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        // Nhóm phương thức và biến
18.        ~CPhanSo ();
19.} ;
    
```

Không có giá trị
trả về.

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa phương thức phá hủy cho lớp đối tượng CPhanSo.

- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        // Nhóm phương thức và biến
18.        ~CPhanSo ();
19.} ;
    
```

Không có tham
số đầu vào.

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa phương thức phá hủy cho lớp đối tượng CPhanSo.

- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        // Nhóm phương thức xử lý
18.        ~CPhanSo ();
19.} ;
    
```

Phương thức phá hủy thuộc nhóm các phương thức xử lý.

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- Ví dụ minh họa: Hãy khai báo và định nghĩa phương thức phá hủy cho lớp đối tượng CPhanSo.

- Khai báo lớp.

```

11.class CPhanSo
12.{
13.    private:
14.        int tu;
15.        int mau;
16.    public:
17.        // Nhóm phương thức phá hủy
18.        ~CPhanSo ();
19.} ;
    
```

Có và chỉ có duy
nhất một phương
thức phá hủy
trong 1 lớp mà
thôi.

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- Đặc điểm của phương thức phá hủy:
  - + Tên phương thức trùng với tên lớp nhưng có dấu ngã ở đằng trước.
  - + Không có giá trị trả về.
  - + Không có tham số đầu vào.
  - + Được tự động gọi thực hiện khi đối tượng hết phạm vi sử dụng.
  - + Phương thức phá hủy thuộc nhóm các phương thức xử lý.
  - + Có và chỉ có duy nhất một phương thức phá hủy trong 1 lớp mà thôi.
  - + Trong một quá trình sống của đối tượng có và chỉ có một lần phương thức phá hủy được gọi thực hiện mà thôi.

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

— Định nghĩa phương thức phá hủy.

```
1. CPhanSo::~~CPhanSo()
```

```
2. {
```

```
3. |     return;
```

```
4. }
```

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

- **Hướng dẫn sử dụng:**
Hãy cho biết đoạn chương trình sau có bao nhiêu phương thức được gọi thực hiện. Biết rằng trong lớp đối tượng **CPhanSo** ta đã định nghĩa 3 phương thức thiết lập cơ bản (**constructors**) và phương thức phá hủy (**destructor**).

- Đoạn chương trình:

```

11.int x;
12.int y;
13.x = 5;
14.y = 7;
15.if (y>x)
16.{
17.    CPhanSo a;
18.    a.Nhap();
19.    a.Xuat();
20.}
21.cout<<x<<y;

```

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

— Kết quả:

- + Phạm vi hoạt động của đối tượng a bắt đầu từ dòng 17 và kết thúc tại dòng 20.
- + Bởi vì đối tượng a được khai báo trong **khối lệnh** (*block*) bắt đầu từ dòng 16 và kết thúc ở dòng 20.
- + Có 4 phương thức được gọi thực hiện.

— Đoạn chương trình:

```

11.int x;
12.int y;
13.x = 5;
14.y = 7;
15.if (y>x)
16.{
17.    CPhanSo a;
18.    a.Nhap();
19.    a.Xuat();
20.}
21.cout<<x<<y;
  
```

3. PHƯƠNG THỨC PHÁ HỦY

– Có 4 phương thức được gọi thực hiện.

- + Đối tượng a gọi thực hiện phương thức thiết lập mặc định (dòng 17).
- + Đối tượng a gọi thực hiện phương thức nhập (dòng 18).
- + Đối tượng a gọi thực hiện phương thức xuất (dòng 19).
- + Đối tượng a gọi thực hiện phương thức phá hủy (dòng 20).

– Đoạn chương trình:

```

11.int x;
12.int y;
13.x = 5;
14.y = 7;
15.if (y>x)
16.{
17.    CPhanSo a;
18.    a.Nhap();
19.    a.Xuat();
20.}
21.cout<<x<<y;
  
```

4. BÀI TẬP

— Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản và phương thức phá hủy cho các lớp đối tượng sau:

1. Lớp điểm (**CDiem**).
2. Lớp điểm không gian (**CDiemKhongGian**).
3. Lớp phân số (**CPhanSo**).
4. Lớp hỗn số (**CHonSo**).
5. Lớp số phức (**CSoPhuc**).
6. Lớp ngày (**CNgay**).
7. Lớp thời gian (**CThoiGian**).
8. Lớp đơn thức (**CDonThuc**).

4. BÀI TẬP

— Hãy khai báo và định nghĩa các phương thức thiết lập cơ bản và phương thức phá hủy cho các lớp đối tượng sau:

9. Lớp đường thẳng (**CDuongThang**) trong mặt phẳng Oxy.
10. Lớp đường tròn (**CDuongTron**) trong mặt phẳng Oxy.
11. Lớp lớp tam giác (**CTamGiac**) trong mặt phẳng Oxy.
12. Lớp hình cầu (**CHinhCau**) trong không gian Oxyz.